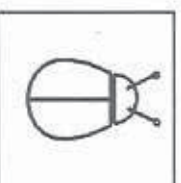
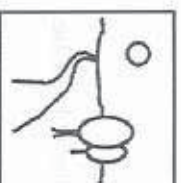
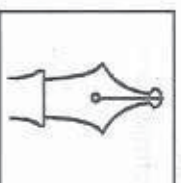
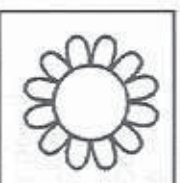
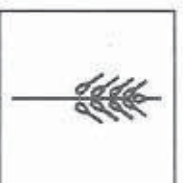

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

erica

driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w

Janssens Jos

Dief Antenstraat 59
3500 Hasselt

maart 2001

dit is nummer 1
van de 29e
jaargang

verantwoordelijke uitgever:

T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

IEP'liCai

**29 ste jaargang nr 1
Lentenummer 2001**

**van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)**

Voorzitter: Leo Thomassen

Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
e-mail: leo.reinhlide@pi.be

Secretaris: Jos Janssen

Dijf Antenstraat 59
3500 Hasselt
Tel: 011/27 06 73

CVN-Limburg: Sarah Descamps

Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Tijdschrift Erica

Samenstelling:

Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
e-mail: Theo.Dreesen@village.uu.net.be

Ledenadministratie :

Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:

200 fr te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Lente

*De lente nadert en daarmee de lieve droemen;
Het licht blinkt op het koel en vochtig gras,
Ik meen hieraan kan toch geen sterveling ontkomen,
Alles wordt weer gelijk het altijd was.*

*De paalmeoeren lucht, de broze wieget-twijgen
En na de regen het geuren van den grond,
De luwe voorjaarswind en het vernutte stijgen
Der sterren aan het doorzichtig hemelrond*

*Men kan zich daaromrent bezwaarlijk meer
vergiessen,
Want het onvankelijk hart kent zijn bestend en tijd,
Het heeft een winter lang de warme moeten
missen,
Waarom het hunkert, en het weet zich thans
bereid.*

*Jan Campet,
Verzamelde gedichten 1922-1943*

De eerste lente in een nieuwe eeuw. Ik vermoed dat wij geen lezers hebben die dat al meegemaakt hebben, en wij zullen het ook niet meer meemaken.

Lente is iets wonderbaar. Waar men zou vermoeden dat de natuur de brui eraan gegeven heeft breekt het sneeuwklóke uit en staat nu in volle bloei, de bolgewassen hebben een jaar lang energie opgeslagen en zullen ons binnen enkele dagen van hun bloemenpracht laten genieten. De vogels houden nu al algemene repetitie met hun koor om straks het mooiste wijfe uit de omtrek het hof te maken.

De natuur zal nooit de brui eraan geven, zolang de mens met respect ermee zal omgaan, en dat is wel nodig. Heb jij ook bedenkingen bij de opeenvolgende crisissen in de veeteelt? Ken jij nog hoogstamboomgaarden waarin het vee rondloopt op bloeiend grasland? Misschien is dit allemaal nostalgie en economisch niet meer verantwoord, maar harmonisch en genietbaar is, en was het in ieder geval.

Niet om een stap in de tijd terug te zetten, maar om een verantwoorde stap naar de toekomst te zetten moeten mensen zich bewust zijn van de enorme waarden van de natuur. Met zijn allen moeten wij meewerken aan het behoud van de natuur en het milieu.

De Werkgroep spant zich in om de kiemen van aandacht voor de natuur te doen uitgroeien tot een natuurlijk landschap van liefde voor- en kennis van de natuur.

Onze vrienden en medewerkers, ook met lentekriebels, zijn gestart met de cursussen natuur-in-zicht en natuurgids. Als iedereen volhoudt is Limburg op het einde van het jaar weer 50 natuurgidsen rijker.

De vormingscursussen zijn begin april reeds aan hun 6de activiteit en nieuw dit jaar is de "Vervolgmodule Zuid Limburg" voor natuurgidsen. Hiervoor zijn de verwachtingen hoog gespannen en indien alles volgens plan verloopt komen ook de andere regio's van Limburg aan de beurt in een vervolgmodule.

Wij hopen dat het nieuwe leven in de natuur U allen veel aangename momenten zal bezorgen.

Leo Thomassen

Abonnement

Dwarrelt er weer zo'n ambetant stortingsformulier uit deze Erica? Dan vindt onze computer dat er iets niet in orde is met je bijdrage. Je krijgt dus nog een kans om dit in orde te brengen.

Zit er in dit tijdschrift nog een tweede papertje, dan is de toestand nog ernstiger: onze computer is van oordeel dat je vorig jaar ook al niet betaald hebt, en dan is dit meteen het laatste nummer dat je ontvangt. Tenzij natuurlijk je het vooralsnog in orde brengt.

Dit is trouwens een unieke kans. Vanaf volgend jaar zien we ons verplicht de abonnementsprijs iets op te drijven, we komen niet meer rond. Griep dus die kans!

Onze cursuskalender zit eivol. Dat merkt u wel als u even de tabel op de laatste bladzijde bekijkt. De vorige lijst werd nu aangevuld met de activiteiten van de plantenwerkgroep, die bij het verschijnen van de vorige Erica nog niet bekend waren. Let ook op dat er een activiteit is weggelaten (amfibieën) en van een de datum is gewijzigd (wintervogels). Raadpleeg steeds de laatste editie van Erica voor de laatste gegevens ook wat betreft vertrekuren en samenkomst. De aangekondigde gids kan ook op het laatste moment nog gewijzigd worden, maar dat hoeft natuurlijk geen probleem te zijn.

Kerkeweerd

Zon 8 april
9 uur
"De Wissen"
Stokkem

De Maasvallei te Stokkem

De Maas in Stokkem kende in de loop der voortbije eeuwen een dynamisch verloop. Verschillende malen werd na overstromingen zijn bedding verplaatst, waardoor er afgesloten zijarmen ontstonden. Daarna kwamen de kleinschalige ontgrindingen, die het landschap boesjeerden en die later moeiteloos door de natuur werden heroverd. De daaropvolgende grindwinningen vraten het landschap veel diepgaander aan, en lieten uitgestrekte, diepe plassen achter. De immense baggermachines wroeten zich nog steeds hongerig door het Stokkense land.

Resultaat van dit alles is een zeer gevarieerd landschap, met daarin natuurgebied Kerkeweerd, dat bestaat uit 25 ha natuurontwikkelingsgebied en 10 ha watergebied.

Gids is Maaslander Armand Janssen.

Samenkomst: 9 uur op de parking van de Wissen te Stokkem.

Voorjaarspaddestoelen

Mycolim wil eindelijk eens komaf maken met de idee dat paddestoelen gelijk is aan najaar. Na enkele zeer geslaagde determinatieavonden in het Groene Huis in de maand februari, trekt men nu op excursie om kennis te maken met de zwammen van het voorjaar. Men trekt hiervoor naar het zuiden van onze provincie waar de leemstreek voldoende garantie biedt op succes.

Gids is Jos Tuerlinckx, die naast eminent paddestoelenkenner ook kunstenaar is. Hij kent niet alleen de paddestoelen, hij legt ze ook vast op het doek.

Vertrek om 9 uur aan de kerk van Kanne. Einde 12h30.

**Voorjaars-
paddestoelen**

Zon 22 april
9 uur
Kerk Kanne

Geologie

Zon 29 april

8h30

Afrit 32

Genoelselderen

Geologische uitstap: Het land van Herve

Na de noord-zuidtocht doorheen onze provincie van vorig jaar, opteerdten de gidsen van onze jaarlijkse geologische uitstap voor een kleine stap buiten onze provincie: het land van Herve, met ook aandacht voor de Voerstreek en de zinkflora van Plombière.

We deden deze tocht al eens in 1987, 14 jaren geleden dus. Hoog tijd om deze prachtige uitstap nog eens over te doen. Een korte inleiding.

Het golvende land van Herve, met zijn weiden, boomgarden en hagen, verschilt toch wel sterk van de andere geografische eenheden van België. Het bocage-landschap doet ons denken aan Normandië. Het uitzicht van een landschap heeft te maken met de klimatologische en geologische situatie van het gebied. Het rustieke land van Herve maakt hierop geen uitzondering.

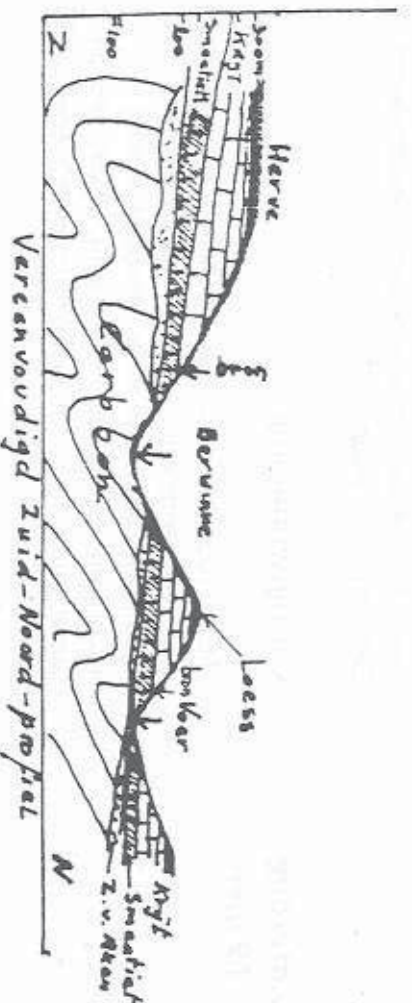
De krijtlagen en ondoordringbare mergellagen (smectiet) uit de krijt zeeën hebben gezorgd voor een goed ontwikkeld rivierennet, dat door erosie het gebied zijn golvend karakter heeft gegeven. Hier en daar is zelfs deze krijtbedekking verdwenen en dagzomen de primaire gesteenten uit het Carboon. De oude zink- en loodafzettingen in het oostelijke deel vormen een aparte geologische en floristische attractie.

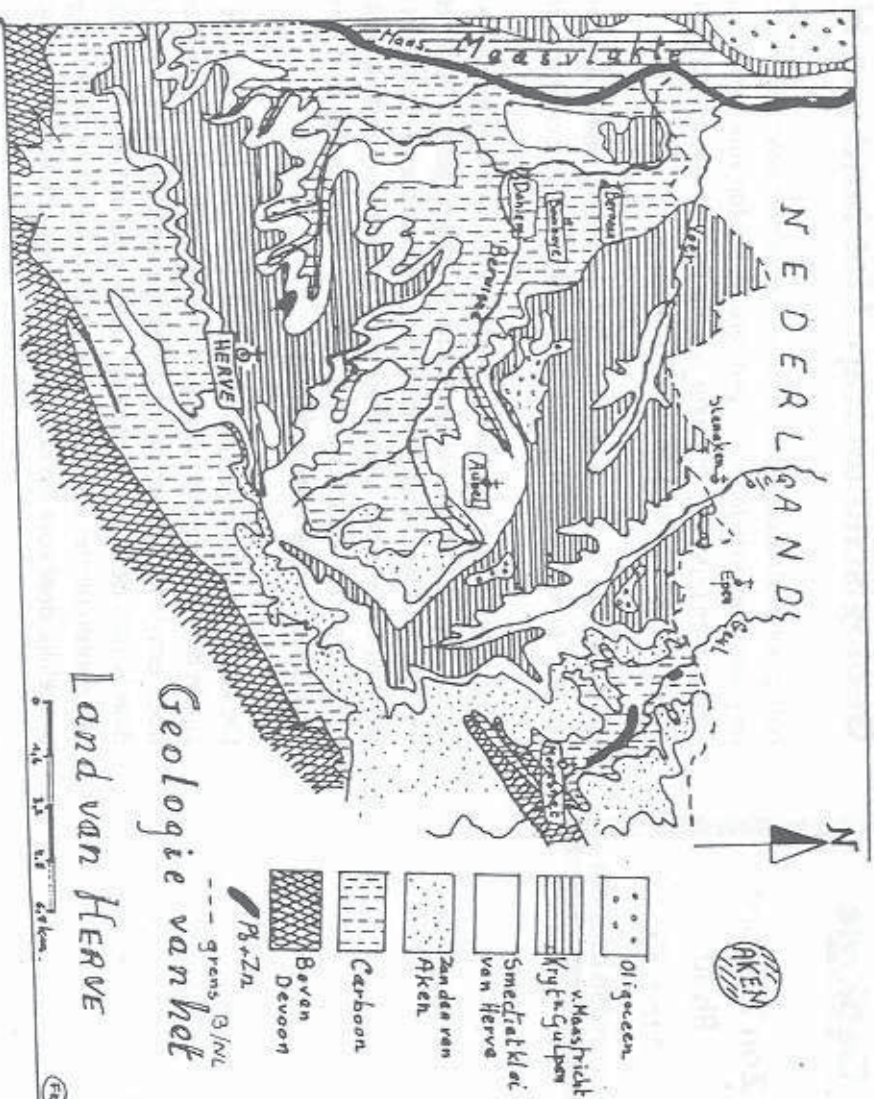
Daarom houden we een excursie naar het land van Herve, met zijn eigen flora, fauna en zijn eigen geomorfologie.

Samenkomst om 8h30 aan café "het Meiklokje" te Genoelselderen, aan afrit 32 op de autostrade Tongeren-Maastricht. Einde 17 h.

Gids: Paul Denis

Meenemen: laarzen, picknick, kijker.

In een Notendop

De overige vormingscursussen van dit kwartaal

**Zondag
29 april**

Altenbroek en Ketten

Determinatiewandeling van de plantenwerkgroep in de Voerstreek.
Vertrek om 9 uur aan de kerk van 's Gravenvoeren
Gids: Jan Verstraeten

**Zaterdag
19 mei**

Ontbijtwandeling

Uitstap voor de hele familie, ingericht door de plantenwerkgroep. Er is een wandeling van 3 en 5 km. Na afloop is er ontbijt in de Pollismolen, tenminste als je ingeschreven bent.
Inschrijven voor 11 mei bij Lily Gora, tel 089/386634
Samenkomst: 9 uur aan de Pollismolen, Molenstraat 48 Opieter

**Zondag
20 mei**

Bomen in het Park

Christophe Vanderlinden van de bomenwerkgroep van Likona gids ons door de bomenverzameling van het domein "Olmenhof" en de oude kwekerij "Harlas". Samenkomst: 9 uur aan de kerk van Herk-de-Stad

**Zondag
27 mei**

Kalkgrasland / Orchideeën

Dit is een klassieker. Wie wil kennismaken met de poppenorchis, het soldaatje, de bokkenorchis of een van de tientallen bloemensoorten van een kalkhelling moet hier bij zijn. Hugo gidst ons langs de hellingen van de St.-Pietersberg en omliggende. Een must voor wie eens veel bloemen wil zien.
Dit is een dagtrip in 2 schuifkens. Samenkomst om 9 uur en om 13h30 aan de kerk van Kanne. Voor wie de ganse dag mee wil moet picknick meebrengen.

**Zondag
3 juni**

Grasland

Ook een klassieker: studie van de grassoorten in het Schulensbroek
Samenkomst: 9 uur aan de kerk van Schulen
Gids: Leo Thomassen

**Donderdag
7 juni**

Grasachtigen

Determinatie-avond in het Groene Huis om 19h30.
Gids: Bert Berten

**Zondag
10 juni**

Wegbermen

Excursie met de plantenwerkgroep om planten uit een wegberm in Engelsmanshoven te determineren.
Samenkomst: 9h00 aan de kerk van Engelsmanshoven, St.-Truiden
Gids: Leo Wouters

**Vrijdag
15 juni**

Zeggen

Determinatie-excursie in Nieuwenhoven, St.-Truiden
Samenkomst aan het bezoekerscentrum van het domein om 19h00.
Gids: Hilde Stulens

**Zondag
17 juni**

Natte en droge heide

Bezoek aan "De Teut" te Zonhoven onder leiding van Luc Vanoppen.
Samenkomst om 9h00 aan de Holsteenhoeve te Zonhoven.

**Donderdag
21 juni**

Moeilijke planten

Determinatie-avond waarbij Bert Berten een selectie van moeilijke planten leert determineren.
Samenkomst: 19h30 in het Groene Huis te Bokrijk.

**Zaterdag
23 juni**

Kikbeekbron

Wandeling samen met de Nederlandse plantenwerkgroep
Samenkomst: 9h00 aan de kerk van Opgrimbie, Maasmechelen
Gids: Jos Gorissen

**Zondag
24 juni**

Viinders

Dagexcursie in de paradijselijke Schwalmvallei met aandacht voor viinders en bloemen. Op dit ogenblik bloeien daar de alpenvenkel, de zwarte rapunsel, de betonie, de arrica, de gevlekte orchis, de heidewikke, de knollatyrus, de wilde tijm, het zonneroosje, Een zee van bloemen die de insecten lokken.
Samenkomst: 8h00 aan afrit 32, te Genoelselderen (Café Meikloke)
Gidsen: Hugo Vanderlinden en Frits van der Steen.
Meenemen: laarzen, gidsen, picknick, drank.

Geplande cursussen in 2001

Buiten de vormingsactiviteiten wordt het aanbod van cursussen steeds uitgebreider. Naast de gewone cursus voor natuurgids, en de natuur-in-zicht cursussen, staat er, onder impuls van Sarah, onze CVN-medewerkster, vanaf dit jaar ook een vervolgmodule op het programma. Onder punt 3 stelt zij deze nieuwigheid aan u voor.

I. Cursus Natuurgids 2001

Sinds vorig najaar loopt in Nieuwenhoven een cursus natuurgids met bevredigende belangstelling. Zij zitten daar ongeveer halfweg. Sinds begin februari zijn in Bokrijk twee nieuwe cursussen gestart, een op donderdagavond, een op zaterdagmorgen. Een overzicht van de lessen:

Cursus Nieuwenhoven 2000-2001

25 maa	Les dieren: kleine beestjes (Peter Engelen)
31 maa	Excursie landschappen: stadspark St-Truiden (Pascal de Leersnijder)
5 apr	Les planten: systematiek, mos, gras. (Lily Gora)
8 apr	Facultatieve excursie natuurreservaten Han-sur-Lesse (Hugo en Chris)
21 apr	Excursie: wisselen van de seizoenen: bos Elso
28 apr	Excursie: vogels waarnemen in de natuur. (Peter Beilen)
3 mei	Les dieren: knaagdieren, muizen, vleermuizen. (Rik Brys)
12 mei	Excursie: kleine landschapselementen (Jan Stevens)
19 mei	Excursie landschappen: de heide
9 jun	Excursie landschappen: Voeren
14 jun	Excursie planten determineren. (Hugo Vanderlinden)
21 jun	Les methodiek, engagement, evaluatie (Leo Thomassen)
30 jun	Facultatieve excursie Hoge Venen - Schwalmlvallei

Cursus Bokrijk 2000 donderdag / zaterdag

Dond	Zaterd
22 maa	17 maa
29 maa	31 maa
5 apr	24 maa
8 apr	8 apr
12 apr	7 apr
21 apr	21 apr
26 apr	28 apr
3 mei	5 mei
10 mei	14 apr
17 mei	12 mei
31 mei	26 mei
7 jun	19 mei
9 jun	9 jun
14 jun	23 jun
21 jun	16 jun
30 jun	30 jun
	Les dieren - vogels (Jan Gabriëls)
	Les ecologie (Willy Peumans)
	Excursie geologie (Paul Denis)
	Les dieren: knaagdieren, muizen, vleermuizen. (Rik Brys)
	Facultatieve excursie natuurreservaten Han-sur-Lesse (Hugo en Chris)
	Les planten: systematiek, mos, gras. (Lily Gora)
	Excursie: wisselen van de seizoenen: bos Elso
	Vogels waarnemen in de natuur (Rik Libot)
	Les planten, terminologie (Bert Berten), families, bomen (Hugo Vanderlinden)
	Les methodiek, videofilm, boomstructuur (Sarah Descamps)
	Les biotopen : beekdal (Rik Libot, Tom Hoebrechts)
	Excursie: planten determineren
	Excursie beekdal (Rik Libot, Tom Hoebrechts)
	Excursie landschappen: Voeren
	Excursie methodiek, spreken. (Sarah Descamps)
	Les: bos en heide (Roger Schoeben)
	Facultatieve excursie Hoge Venen - Schwalmlvallei

2. Cursus Natuur-In-Zicht Lummen

i.s.m. Natuurreservaten afd. Lummen, Regio Zelem en Werkgroep Ecologie Lummen

17/04	Les ecologie
22/04	Excursie ecologie (Militair domein Koersel)
24/04	Les wisselen der seizoenen
06/05	Excursie wisselen der seizoenen (benedenloop Zwarte beek)
08/05	Les landschappen: beekdal
20/05	Excursie beekdal (Zwarte beek Koersel)
22/05	Les dieren
27/05	Excursie dieren (Schulensmeer)
29/05	Les planten
03/06	Excursie planten (middenstroom Zwarte beek)

Voor meer informatie en inschrijvingen: Rudy Dekinder (Natuurreservaten Lummen) 011/42.18.12

3. Vervolgmodule Haspengouw

Een nieuwe start.....

Op woensdagavond 28 februari ging er een nieuwe cursus van start; de "Vervolgmodule Haspengouw". Deze cursus vormt de laatste stap in het cursustraject natuurgids. Dit traject bestaat uit de cursus natuur-in-zicht, vervolgens de cursus natuurgids en tenslotte een vervolgmodule. Deze nieuw ontwikkelde module wil bestaande natuurgidsen de kans geven om hun kennis en vaardigheden omtrent de regio Haspengouw aan te scherpen en te verruimen. Tevens biedt het de kans aan "natuurgidsen op papier" (d.w.z. non-actieve natuurgidsen) om terug in het gidsencircuit te stappen.

Voorwaarden voor de deelname aan de cursus waren: natuurgids zijn, zich actief als gids willen inzetten in Zuid-Limburg en het afleveren van een eindwerk. Er konden maximaal 30 mensen deelnemen, en die boden zich dan ook gretig aan waardoor de cursus na 2 weken al volzet was en er een wachtlijst aangelegd moest worden.

De cursus bevat 5 theoretische lessen (zie programma: grijze arcering), die plaatsvinden in het bezoekerscentrum van het Provinciaal Domein Nieuwenhoven, en 8 excursies verspreid over Zuid-Limburg.

Het is de bedoeling dat deze cursus als een vast pakket om de 3 jaar herhaald wordt.

De andere jaren zou er dan bijvoorbeeld een vervolgmodule Kempen en een vervolgmodule Maasvallei plaatsvinden waardoor een doorschuifstelsel van 3 streekcursussen mogelijk is.

Programma vervolgmodule Haspengouw:

woensdag 18.45 – 22.00 uur	28/02	Inleiding cursus Landschapsecologie (landschap, geologie, paleontologie, KLE, akkers,...)	Sarah Descamps Ignace Schops
zaterdag 20.00 – 23.00 uur	10/03	Avondexcursie vleermuizen en uilen (relatie tussen vleermuizen/uilen en KLE)	Hilde Stulens Eddy Dupae Ghis Palmans
zondag 09.00 – 12.00 uur	18/03	De Das	Eddy Dupae

		(Het leven van de das geïllustreerd aan de hand van een excursie in de Herkwinning)	
woensdag 18.45 – 22.00 uur	21/03	Bostypes in Haspengouw (typering van verschillende bossen in de leemstreek) Kalkgraslanden (flora en fauna)	Benny Mathijs Hilde Stulens
		Toelichten eindwerk (toewijzing onderwerpen)	Sarah Descamps
zondag 09.00 – 12.00 uur	01/04	Bostypes in Haspengouw (Bosexcursie in het Belle-vue bos te Kortesseem)	Benny Mathijs
woensdag 18.45 – 22.00 uur	11/04	Stinzen in kasteelparken (oorsprong, geschiedenis, soorten,...)	Hilde Stulens
		Veermuizen in kasteelparken (het kasteelpark als KLE voor veermuizen)	Ghis Palmans
zondag 14.00 – 17.00 uur	22/04	Kasteelpark (Excursie in het kasteelpark van Alden Biezen met ook aandacht voor andere typische Haspengouwse aspecten)	Johan Geusens
woensdag 18.45 – 22.00 uur	25/04	Laag- en hoogstamboomgaarden (relatie met fauna en flora)	Gust Princen
zondag 09.30 – 17.30 uur	06/05	Dagexcursie: muurvegetaties van Maas-tricht (soorten, ecologie, ...)	Hilde Stulens Eddy Dupae
zondag 09.00 – 12.00 uur	13/05	Laag- en hoogstamboomgaarden (Excursie in het Steenbroek te St.-Hulibrechts-Hern)	Ludo Royen
woensdag 18.45 – 22.00 uur	23/05	Typische fauna van Haspengouw (ecologie en levenswijze)	Eddy Dupae
zondag 09.00 – 12.00 uur	10/06	Akkers en holle wegen (Excursie te Halmaal met aandacht voor de typische fauna en flora)	André Vanmarsenille
zondag 09.00 – 12.00 uur	01/07	Kalkgrasland en mergelgroeve (Excursie in het Overbroek te Gelinden met zijn type lokaliteit)	Yvon Princen

4. Vakantiecurcus 'De Voerstreek'

Kasteel Altenbroek in 's Gravenvoeren

23/07/01 – 27/07/01

5 dagen uitgebreid kennismaken met de fauna, flora en geologie van de Voerstreek. Met bezoek aan onder andere het natuurreservaat Altenbroek, de Hohnvallei, de heemtuin Sijloens Heim,...

Voor meer inlichtingen en inschrijvingen: Sarah Descamps, Prov.medewerker CVN, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, 3600 Genk
Tel: 011/26.54.82 Fax: 011/26.54.55
e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Vissenwerkgroep Likona

Bij het samenstellen van de vormingactiviteiten wordt deze tak van Likona nogal eens vergeten. Met veel plezier zetten we hun activiteiten toch even in de schijnwerper. Een unieke kans om een nieuwe natuur beleving te ervaren

Het I.B.W. (Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer), de wetenschappelijke instelling van de Vlaamse gemeenschap, voorziet volgende afwissingen in Limburg. Deze visbestandsopnamen gebeuren elektrisch.

Maandag 2 april en maandag 14 mei: Warmbeek en A-beek

We beginnen rond 10 u aan het "t Mulke" in Achel aan de Warmbeek. 's Namiddags is de A-beek aan de beurt. (Monding Soerbeek, omgeving scoutshoem "Woutershof" in 't Hasselt-Bree

Dinsdag 3 april en dinsdag 15 mei: Bosbeek en Iterbeek

Ook hier beginnen we rond 10 u aan de brug over de Bosbeek in de buurt van de kerk van Aldeneik-Maseik. 's Namiddags de Iterbeek, monding in de lossing te Kinrooi, langs de weg Kinrooi-Maseik.

Voor alle geïnteresseerden: alle hulp is welkom. Het is de ideale gelegenheid om de soorten vis te leren kennen.

Voor meer informatie kan men bellen naar het I.B.W. : 02/657.03.86, vragen naar Jan Breine, Ilse Simoens of Machteld van Gils.

Voor Likona kan men terecht bij: Rigo Ceelen, Nieuwe Markt 27 3900

Peer Tel: 011/80.39.63

Tussen zomer- en winterdijk

Van ons bestuurslid Marcel Bex, kreeg ik nevendaand brieven. Misschien een aanbod dat een telefoontje waard is.

Op mijn wandelingen in de Uiterwaard Maaswinkel heb ik in de loop van de voorbije jaren heel wat dijs gemaakt: van het landschap en vooral van planten. Naar die laatste gaat vooral mijn belangstelling uit. Een groot deel van deze dijs heb ik op cd-rom gezet. Bij elke foto hoort een korte uitleg: beschrijving van de plant, de bloeitijd, het gebruik in de volksgeneeskunde, het bijgevoegde dat eraan verbonden is, de oorsprong van haar naam, enz..

Het is zeker geen wetenschappelijk werk. Die zijn er al voldoende. Het is een onvolledige inventaris van wat hier groeit en bloeit. Gewoon een neerslag van al mijn wandelingen.

Deze cd bevat meer dan 250 dijs; Ik heb ze "Tussen zomer- en winterdijk" genoemd.

Ze is bedoeld voor een gewone plantenliefhebber en vooral voor een natuurgids. Ze is gemaakt in Microsoft PowerPoint en een kopie ervan is bij mij te krijgen.

Marcel Bex, Dijkstraat 22 3630 Maasmechelen.
Tel: 089/767257 E-mail: marcel.bex@belgacom.net

Jaarvergadering van de Limburgse natuurjagers in Hechtel

Elk nieuw werkjaraar bij de natuurjagers wordt op gang getrokken door de jaarvergadering.

Op 13 januari jongstleden was het weer zo ver. Een goede opkomst, zo'n 80 personen, een goed programma, een gezellige lunch, een schitterende accommodatie en een prachtige wandeling. Wat moet er nog meer zijn?

Jos Janssen was er natuurlijk ook en noteerde, vijftig.

De dertiende januari van de pas begonnen eeuw belooftde zeer zonnig te worden. Deze winterdag verliep voor de Limburgse natuurjagers in jaarvergadering te Hechtel in een prettige, seizoenseigen sfeer: buiten was het vriesweer, maar binnen in het ontmoetingscentrum De Schans was het aangenaam warm. Daar verwelkomde voorzitter Leo Thomassen zowat 80 natuurjagers. Hij gooide een pluim naar de plaatselijke gids Robert Speelmans voor de goede organisatie. Deze laatste werd op materieel vlak flink bijgestaan door Marcel Beutels en enkele helpers uit de Werkgroep. Hugo Vanderlinden kreeg ook lof, daar hij reeds 20 jaar bezig is met het begeleiden van de cursussen natuurjagers.

In het informatieve gedeelte wist Leo te vermelden dat het MOP (Milieu-ontmoetingsprogramma) in samenwerking met de provincie goed aan 't lopen is. Blanca Swinnen die hiervoor aangeworven is, heeft reeds 26 gemeenten meegekregen. Er zal een centraal informatiepunt georganiseerd worden in 't Groene Huis waar klanten contact kunnen opnemen om wandelingen e.d. aan te vragen. Om dat initiatief te ondersteunen dient de bestaande data-bank met gegevens over alle natuurjagers geactualiseerd te worden. Tot daar de actuele info. Voor een blijvend onderling contact tussen natuurjagers prees de voorzitter het tijdschrift ERICA aan. Ook feestelijke dagen als deze dragen bij tot een goede verstandhouding. Tenslotte wenste de voorzitter ieder nog een fijne dag.

Hugo kwam wat uitleg geven bij de cursussen natuurjagers. Het voorbije jaar werden er 49 diploma's uitgereikt. In februari starten er in Bokrijk 2 cursussen, nl. telkens één op zaterdag- en op donderdag voormiddag, terwijl de cursus in Nieuwenhoven die in 't najaar begonnen is nog verder zal lopen. Inzake de reeksen "natuurinzicht": deze zijn in 2001 op drie plaatsen voorzien. Vervolgens gaf Chris Marneffe een overzicht van de vormingsonderwerpen. Dat is een sector die aan alle natuurjagers een ongeëvenaarde kans biedt zich bij te scholen.

De hoofdbrok van de voormiddag bestond uit een goed gedocumenteerde uiteenzetting door plaatselijk voorzitter Eddy Timmers. Zijn onderwerp was een beschrijving van het plaatselijk duinengebied en de werking ter bescherming ervan. Aan de hand van een prachtige computergestuurde dia-voorstelling werd de gemeente gesitueerd: 11.163 inwoners, 7668 ha oppervlakte, 3 beekvalleien, 800 ha landduinen, en de bosrijkste gemeente van Vlaanderen.

Eddy gaf vervolgens een gedetailleerde beschrijving van de diverse natuurlijke streken. We leerden dar er een zeer grote verscheidenheid voorkomt. Zo omvatten de beekvalleien moerassen, vennen en natte heide. Daarnaast zijn er de landduinen, de bossen en de droge heide. De samenstelling van de grond wijst ook op diversiteit: er is zand, leemig zand en venige bodems. Volgens een onderwijzer in de klas van Eddy had Hechtel even goed Waterschei kunnen heten: de scheiding tussen het Maasbekken (met de Bolissenbeek en de Dommel) en het Scheldebekken (met de Grote Nete en de Zwarte beek) loopt door deze gemeente. De gemeente behoort tot het Kempisch plateau.

Dan werden in volgorde de beekvalleien onder de loop genomen. Het stroomgebied van de Grote Nete vormt wel het centrale gedeelte van de gemeente. Tot voor enkele jaren kon men deze beek beschouwen als de riool van de gemeente. Sinds 1998 is er een waterzuiveringsstation in bedrijf en het verschil is te zien. Bijvoorbeeld is de IJsvogel nu terug. Een probleem voor de vallei van de Grote Nete is het bestaan van een omvangrijk recreatiegebied in het noorden. Dat brengt enorme verstoringen in de natuur teweeg.

De Bollisserbeek ontstond in een gebied waar nu de gekende Begijnenvijvers liggen. In een van deze vijvers groeit een zeer belangrijke rietkraag. De Dommel waar de Bollisserbeek in uitmondt ligt in een streek waar enige beroepslandbouw is op de wat betere grond. Elders vindt men bijna geen landbouw meer. De kluwier wordt hier als broedvogel aangetroffen.

Een zeer belangrijke vallei is in het zuiden de Zwarte heek, de meest bestudeerde en in zekere zin ook de mooiste. Ze ontstaat in een brongebied in deze gemeente en heeft een loop van 40 Km tot ze in Diest uitmondt in de Demer. Een plan van de militairen om de beek recht te trekken kon gelukkig dank zij bepaalde relaties gecounterd worden. De Katers en Spiekelspade zijn twee mini-gebieden met de merkwuurlijke namen. Het eerste is belangrijk omdat daar de actieve afdeling van natuurreservaten haar oorsprong kreeg. Het tweede omdat er een zeer oude en merkwuurlijke elk te vinden is. In de natte gebieden treft men ietwat zeldzame soorten aan: klokjesgentiaan (nog maar 12 populaties in Vlaanderen) met het gentiaanblauwtje; blaasjeskruid; veenpluis; zonedauw en de tuut.

Misschien meer gekend zijn de bossen en de droge hei. Merkwuurlijk hier is het Pijven in 't noorden van de gemeente, dat wel wat wandelaars aantrekt. Het is vooral productiebos, maar er is ook een bosreservaat. Men vindt er dalkruid en vele soorten paddestoelen. Hechtel-Eksel kan bogen op nogal wat struikhei met het klein warkruid. Ook dopheide en rode dopheide worden er gevonden. Korhoenders kwamen in de jaren 50 nog massaal voor, maar nu zijn ze verdwenen.

Voor een uitvoerige beschrijving van de landduinen was er geen tijd meer. Dat zal echter ruim goed gemaakt worden op het terrein : de namiddagwandeling zal plaats hebben in de Brand, een gekend duingebied. Op het einde van zijn toespraak kon Eddy toch nog enige aandacht wijden aan deze typische biotoop. Er komen veel

kevertjes en spinnen voor, verder nog mossen, o.a. horstmossen, buntgras, zandzegge, evenals de kensort van onze duinen nl. de heidespurrie; het IJlands mos is nu verdwenen. In de bossen die een groot deel van de duinen bedekken komt men de zeldzame jeneverbes tegen. De merkwuurlijke mierenleu en grote kolonies nachtzwaluwen behoren tot de fauna.

Om ietwat vooruit te lopen op de namiddagwandeling had spreker het nog even over de dynamische landschappen die de duinen hier zijn. Ze worden namelijk door de wind in beweging gebracht, tenzij op de plaatsen waar ze vastgelegd worden door begroeiing. De slogan "Duimen voor landduinen" slaat op een bijzonder leefmilieuproject van de Provincie Limburg inzake beheer en bescherming van de landduinen. In dit kader zijn allerlei activiteiten voor het publiek te situeren: excursies, leerpakket voor kinderen, de onlangs gehouden studiedag, een publicatie die nog in voorbereiding is.

Terwijl ieder nog onder de indruk was van het technisch hoogstandje van Eddy Timmers ter ondersteuning van zijn zeer gedocumenteerde uiteenzetting, stonden de tafels voor het middagmaal reeds klaar. Het was tijdens de middagpauze zoals steeds zeer gezellig. De Schans bood inderdaad een zeer geschikte accommodatie voor onze jaarvergadering.

Na deze verpozing gingen we kennismaken met de zeer frisse buitenlucht en uiteraard met het duinlandschap van Hechtel-Eksel. De groep werd opgesplitst in drie met telkens een natuurgids. Zo werd het gebied de Brand verkend, dat niet ver weg ligt. Dit duingebied is in heel de streek goed gekend. Het was opvallend dat in bepaalde zones de duinen abrupt beginnen (of ophouden); door de ingreep van de mens werden ze tegengehouden om de bewoning ongestoord mogelijk te maken. We hadden het terrein praktisch voor ons alleen. In de zomer worden bepaalde stukken echter zeer druk bezocht door recreanten, terwijl er soms nog andere minder oorbare activiteiten waargenomen worden. Het was duidelijk te zien dat er op een bepaalde plaats al heel wat zand "weggespeeld" is. Een actie om deze duinen wat meer bescherming te bieden is op zijn plaats. Duimen maar!

Om volledig te zijn: bij de terugkeer (op ongelijke momenten) van de drie groepen werd nog overgebleven soep bedield. Maar dat was voor ettelijken nog niet het einde. De cafetaria bood nog gelegenheid tot napraten over deze mooie winterse dag..

Jos Janssens.

Nieuw Gediplomeerde Natuurgidsen in 2000

Begin december was het weer feest, en wel groot feest deze keer. Niet minder dan 49 mensen behaalden de eindstreep in de verschillende cursussen natuurgids die er in het voorbije jaar door onze werkgroep werden ingericht. Daarmee komt het aantal natuurgidsen dat in deze provincie in de voorbije 34 jaren ooit het diploma behaalden op exact 1125, voorwaar een indrukwekkend aantal.

Het was weer de sfeer van de grote dagen, met veel, schoon volk, met de gepaste toespraken en felicitaties, en ook met de nieuwe gedeputeerde van leefmilieu, Frank Smeets, die met fierheid verkondigde dat zijn vader ook natuurgids was. We liggen dus wel in de goede lode.

De gelegenheidssprekers benadrukten allen dat deze cursus natuurlijk maar een beginpunt was voor een nieuw leven in harmonie met de natuur. Er werd ook links en rechts beroep gedaan op de neofieten om zich in de bestaande milieustructuren te integreren en om een positief antwoord te geven op de noden die zich in de huidige samenleving stellen op natuur-, milieu- en educatiegebied.

Zodis steeds eindigde alles met een uitgebreide receptie en het gezellig samenzijn van de nieuwelingen, samen met hun verwanten. Volgt hierna de volledige lijst van de nieuwe gidsen.

Cursus Bokrijk 1999-2000

00/01	Vanhaeren Rachel	Brugstraat 3	3500 Hasselt	01/1/44.85.79
00/02	Bloemen Carine	Watertorenstraat 9	3950 Kaillie	01/1/37.70.31
00/03	Croes Silvia	Boomgaardstraat 15	3720 Kortesse	089/76.13.42
00/04	De Love Walter J	agerlaan 22	3630 Maasmechelen	089/85.67.89
00/05	Dreezen Milet	Haagweg 15	3670 Neerglabbeek	01/1/79.1335
00/06	Ercken Riet	Kleine Dijk 6	3990 Peer	01/1/43.37.21
00/07	Giddele Christiane	Geenrijt 2/2	3550 Heusden-Zolder	01/1/25.50.66
00/08	Grauls Jos	Heilig Hartplein 25/3	3500 Hasselt	01/1/79.23.20
00/09	Martens Jaak	Broekantstraat 111	3670 Meeuwen	01/1/63.38.25
00/10	Martens Lena	Leyssenhofweg 3	3990 Peer	043/69.37.59
00/11	Vaas Lode	Rue Veille Voie 3	4180 Hamoir	01/1/324382
00/12	Witvrouw André	Dautenstraat 42	3590 Diepenbeek	

Cursus Tessenderlo 2000

00/13	Bockx Jan	Roggendries 51	2440 Geel	01/4/58.42.29
00/14	Celis Herman	Broekstraat 29	3294 Molenstede	01/3/33.35.18
00/15	Celis Roel	Dorpstraat 29	3294 Molenstede	
00/16	Dobbeni Ann	Mellaarstraat 28	3560 Lummen	01/3/53.12.23
00/17	Jansen René	Kanaalstraat 154	3971 Heppen	01/1/34.13.64
00/18	Jouck Ben	Dermerstraat 39	3560 Lummen	01/3/46.20.20
00/19	Pieters Katrien	Boudewijnvest 50/2	3290 Diest	01/3/32.69.34
00/20	Tavernier Marleen	Sparrenweg 178	3980 Tessenderlo	01/3/66.14.77
00/21	Thiels Stefan	Goeslaarstraat 57	3560 Lummen	01/3/44.44.08
00/22	Van Eester Monica	Vroentestraat 53	3980 Tessenderlo	01/3/67.56.43

Cursus Bokrijk 2000

00/23	Bouchet Stijn	Neremstraat 113	3700 Tongeren	01/2/23.89.18
00/24	Cools Alfons	Hovenstraat 51	3590 Diepenbeek	01/1/32.39.64
00/25	Descamps Sarah	Veldstraat 42	3500 Hasselt	01/1/27.23.39

00/26	Hoebrechts Lene	Hasseltsestnwg 246	3800 St.-T ruiden	0496/79.97.84
00/27	Jansen Guido	Koperslagersweg 41	3920 Lommel	011/54.34.58
00/28	Kuipers Frank	Vrijweide 19	3740 Bilzen	089/41.70.73
00/29	Kuipers Ine	Vrijweide 19	3740 Bilzen	089/41.70.73
00/30	Nulens Leopold	De Slogen 5	3550 Heusden-Zolder	011/25.60.40
00/31	Nulens Theo	Schrkheidestraat 48	3532 Koersel	011/42.76.17
00/32	van Geest Ernstjan	Pompstraat 15	2000 Antwerpen	03/232.26.07
00/33	Verjans Marijke	Vrijweide 19	3740 Bilzen	089/41.70.73
00/34	Willems Ina	Dorps Hof 42	3550 Zolder0	477/95.90.61
00/35	Willems Karin	Koekoekstraat 26	3770 Riemst	012/23.51.26

Gediplomeerden Stokkem 1999-2000

00/36	Arts Emmy	Vlesservweg 20 3	650 Dilsen	089/75.20.91
00/37	Coenen Jos	Loofstraat 10	3600 Genk	089/36.28.27
00/38	De Langhe Miake	Meylderseweg 8	3680 Neeroeteren	089/86.52.53
00/39	Engelen Peter	I Meilaan 13	3650 Dilsen	089/75.66.09
00/40	Kerthofs Kristine	Spechtlaan 11	3620 Veldwezelt	089/71.70.49
00/41	Michiels Blanche	Merellaan 5	3650 Dilsen	089/86.34.09
00/42	Muermans Peter	Europaplein 6/B1	3630 Maasmechelen	089/76.04.01
00/43	Notredame Paul	Zetellaan 63R3	3630 Maasmechelen	089/76.33.73
00/44	Pannemans Fabrice	Eekhoornlaan 7	3650 Dilsen-Stokkem	089/86.61.97
00/45	Pattyn Tine	Oppeveldstraat 23	3630 Maasmechelen	089/77.76.54
00/46	Ramakers Alexis	Genootstraat 23	3630 Maasmechelen	089/75.40.69
00/47	Stevens Edith	Zetellaan 63R3	3630 Maasmechelen	089/76.33.73
00/48	van Biezen Roberta	Mazenhoven 76	3630 Maasmechelen	089/75.26.91
00/49	Van Nylen Marcel	Kastanjelaan 18	3630 Maasmechelen	089/76.01.24

Kris Kras Kruid

De eerste uitgave van Kris Kras Kruid, geschreven door Mien Verdingh, dateert uit 1987. Dertien jaar later is het boekje nog steeds veelgevraagde literatuur. De tijd stond echter niet stil. De kennis over planten werd groter, Mien zelf is zoveel jaren ervaring rijker en haar schat aan gegevens groeide aan. Vandaar het besluit om Kris Kras Kruid grondig te herwerken.

Dat resultaat is er nu: 73 plantensoorten worden kort beschreven, met telkens de betekenis en de herkomst van de naam, het gebruik van de plant op geneeskundig en huishoudelijk vlak en de betekenis van de plant in het kader van magie, hekserij en toverij. Aan de hand van prachtige tekeningen van Erik Schoups en treffende foto's kan men een beeld vormen van elke besproken plant.

Kris Kras Kruid is nog steeds geen kruidengids en hoort dus niet thuis tussen de kookboeken of in het medicijnenkastje. Je kan het ook niet gebruiken als determinatietabel.

Kris Kras Kruid verzoent wel correcte informatie over de biologie en het gebruik van de plantensoort met de wonderse wereld van volksgeloof, magie en duistere krachten.

U kan de nieuwe Kris Kras Kruid bestellen bij:

Educatie Limburgs Landschap

Domherenhuis, Dekenstraat 39, 3550 Heusden-Zolder

Tel. 011/53.02.50 – Fax 011/53.02.59

De kostprijs bedraagt 250,-BEF (excl. verzendingskosten).

Het andere boekje van Mien Verdingh, nl. 'Bij ons staat de bezem buiten' kan u eveneens op bovenstaand adres bestellen aan 200,-BEF.

VORMINGSCURSUSSEN ingericht door de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen i.s.m. LIKONA

Onderwerp	Datum 2001	Uur	Activiteit	Gids/ Begeleider	i.s.m. LIKONA	Plaats	Plaats van Afspraak
Maasvallei	8-4	09h00-12h00	Determinatie-excursie	A. Janssen		Kerkeweerd	09h00: Parking Wissen
Voorjaarspaddestoelen	22-4	09h00-12h00	Inventarisatie	Jos Tuerlinckx	Mycolim	Kanne	09h00: Kerk van Kanne
Geologie	29-4	08h30-12 / 13-16	Excursie	Paul Denis	Werkgroep Geologie	Land Van Herve/ Moresnet	08h30: Afrit 32 Genoelselderen-Melkloke
Altenbroek en Ketten	29-4	09h00-12h00	Determinatie-excursie	Jan Verstraeten	Plantenwerkgroep	Voeren	09h00: Kerk 's Gravenvoeren
Ontbijtwandeling	19-5	09h00-12h00	Familiewandeling	J. Wassenberg / B. Thijs	Plantenwerkgroep	Itterdal Bree	09h00: Pollismolen Opitter
Bossen	20-5	09h00-12h00	Bomen in het Park	C. Vanderlinden	Bomenwerkgroep	Harlas	09h00: Kerk Herk-de-Stad
Kalkgrasland/ Orchideeën	27-5	9-12 / 13h30-16h30	Studie Orchideeën	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	St.-Pietersberg	09h00 en 13h30: Kerk Kanne
Grasland	3-6	09h00-12h00	Determinatie-excursie	Leo Thomassen	Plantenwerkgroep	Schulensbroek	09h00: Kerk Scholen
Grasachtigen	7-6	19h30	Determinatie	Bert Berten	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Wegbermen	10-6	09h00-12h00	Determinatie	Leo Wouters	Plantenwerkgroep	Engelmanshoven	09h00: Kerk Engelmanshoven
Zeggen	15-6	19h00	Studie	Hilde Stulens	Plantenwerkgroep	Nieuwenhoven	19h00: Bezoekerscentrum domein
Natte en droge heide	17-6	09h00-12h00	Determinatie	Luc Vanoppen	Plantenwerkgroep	De Teut	09h00: Holstenhoeve Zonhoven
Moelijke Planten	21-6	19h30	Determinatie	Bert Berten	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Kikbeebren	23-6	09h00-12h00	Determinatie	Jos Gorissen	Plantenwerkgroep	Opgrimbie	09h00: kerk Opgrimbie
Vlinders	24-6	08h00-19h00	Inventarisatie-excursie	F. Vandersleen/H. Vanderlinden	Insectenwerkgroep	Katerberg/Schralevalke	08h00: Afrit 32 Genoelselderen-Melkloke
G.P.S. - Kompas /Batdetector	2-7	19h00	Gebruik G.P.S., kaart	W. Bartels / L. Crèvecoeur		Bokrijk	19h00: Groene Huis Bokrijk
Glimwormen en nachtdieren	5-7	22h00	Determinatie-excursie	R. Bosmans		Loozerheide	22h00: Kerk Lozen (Bocholt)
Paddestoelen	23-8	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Varens	6-9	19h30-22h30	Determinatie	Lily Gora	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	13-9	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Vissen	16-9	09h00-12h00	Determinatie-excursie	Jos Eyckens	Vissenwerkgroep	Schulensmeer	09h00: Educatief Centrum-Linkhout
Paddestoelen	23-9	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Het Wik	09h00: Parking Kasteel Bokrijk
Paddestoelen	30-9	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	A-beek	09h00: Kerk Ellikom
Paddestoelen	7-10	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Hengelhof	09h00: Parking Kasteel Hengelhof
Paddestoelen	11-10	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	14-10	09h00-17h00	Inventarisatie-excursie	L. Lenaerts	Mycolim	De Voeren	09h00: Kerk 's-Gravenvoeren
Paddestoelen	21-10	09h00-12h00	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	Kolisbos	09h00: Kerk Kleine Brogel
Paddestoelen	21-10	13h30-16h30	Inventarisatie-excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	Hageven	13h30: Centrum "De Wulp" Neerpelt
Wintervogels	25-11	07h30-20h30	Studie Wintervogels	Rik Libot / T. Dreesen	Vogelwerkgroep	Zeeland	07h30: Carpooling Lummen Busuitstap
Paddestoelen	15-11	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk

* De busuitstappen zijn vooraf in te schrijven bij Chris Marneffe: 011/31 49 79 - Liefst Na 17h